

Ἀπ' ἐναντίας, τὸ γαλλικὸν πνεῦμα δὲν εἰσδύει τόσω πολὺ εἰς τὰ πράγματα, καὶ οὐδέποτε διαπερᾷ τὰ πρῶτα αὐτῶν στρώματα· ἐξαρκεῖται δὲ εἰς τὰ μᾶλλον πιθανὰ αἷτια, διότι πρὸ πάντων ἀρέσκειται εἰς τὴν ἐνάργειαν· ἐξ ἄλλου ὅμως θεωρεῖ σπουδαίως τὰ πρακτικὰ τῶν ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἀπειραριθμοὺς κοινωνικὰς αὐτῶν ἐφαρμογὰς. Ἴσως ἡ ἄκρα τελειότης ἐν τῇ θεωρητικῇ ἐπιστῆμῃ διαφεύγει αὐτὸ, κατέχει ὅμως εἰς ὑπατον βαθμὸν τὴν βιωτικὴν ἐπιστήμην, ἣν οὐδέποτε διακρίνει ἀπὸ τῆς ἐλευθερίας. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ ὑπεροχὴ τῶν γαλλικῶν ἰδεῶν καὶ τὸ γαλλικὸν πνεῦμα, ὁ ἀπανταχοῦ πολιτογραφώμενος φιλογαλλισμὸς οὗτος, ὃν καὶ αὐτὸς ὁ ἰταλικώτατος Γιοβέρτης ἀνεγνώρισεν. Ἡ Γερμανία ἐργάζεται κυρίως ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης, τὸ δὲ συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος ἐπέρχεται τελευταίον, διὰ τοῦτο εἰς τὴν νεωτέραν πρόοδον λαμβάνει ἡ χώρα αὕτη δευτερεῦον μέρος. Ἡ Γαλλία ὅμως προτιθεταὶ σκοπὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς αὐτῆς τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ δ' ἐπιστήμη ἔρχεται κατόπιν· τούτου ἕνεκα, ὅταν οἱ Παρίσιοι, ἡ καρδία αὕτη τῆς Γαλλίας πάλῃ, ἅπανα ἡ Εὐρώπη συναισθάνεται τὸν κλονισμὸν. Ἄλλ' ὅπως δυνήθῃ ἡ Γαλλία νὰ τηρήσῃ δι' ἑαυτὴν τὴν ἐλευθερίαν ἣν χορηγεῖ εἰς τοὺς ἄλλους δεῖται ἀνδρὸς, οἷος ἦν ὁ Λούθηρος, διότι ἀπεδείχθη ἤδη ἐναργέστατα ὅτι ἐλευθερία καὶ καθολικισμὸς εἶναι πράγματα ἀσυμβίβαστα. Ὅπως δὲ καὶ ἡ Γερμανία ἐπιτύχῃ πολιτικὴν ἐνότητα ἔχει ἀνάγκην τῆς γαλλικῆς τοῦ 1789 ἐπαναστάσεως. Ἀλλὰ μόνῃ ἡ διαμαρτυρουμένη καὶ φιλόσοφος Γερμανία δύναται νὰ ἐξασκῆσθαι σωτηριώδη ἐπιβρόχην κατὰ τοῦ καθολικισμοῦ ἐν Γαλλίᾳ, καὶ μόνῃ ἡ Γαλλία δύναται νὰ διδάξῃ τὴν Γερμανίαν τίνι τρόπῳ εὐδοκῶνται αἱ μεγάλα ἐπαναστάσεις.

Τοιοῦτό τι διείδεν ὁ Ἑρρίκος Εἴνιος διὰ τοῦ φιλοσοφικοῦ αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ, διότι ἅπαντες οἱ Γερμανοὶ εἰσὶ φιλόσοφοι, καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀπεπειράθη γράψας τὰ δύο αὐτοῦ συγγράμματα ἢ *Γαλλία* καὶ τὸ *περὶ Γερμανίας*. Ἄν δὲ δὲν ἐπέτυχεν ἐντελῶς, αἰτία τούτου εἶνε τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε χρόνου ἔργον καὶ οὐχὶ ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅσω καὶ ἂν ὑποθέσωμεν αὐτὸν μέγαν. Μέχρι τοῦδε ἠρευνήσαμεν τὰς εὐγενεῖς τοῦ φιλοσόφου προσπαθείας· ἰδῶμεν ἤδη τὸν τε ποιητὴν καὶ τὸν συγγραφέα.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΕἰΡΗΝΑΙΟΣ ΔΣΟΠΙΟΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΕΡΩΜΕΝΑΙ.

I

Τί λέγετε, Κυρία, εἶναι δυνατόν νὰ ἀγαπᾷ τις δύο συγχρόνως γυναῖκας; Ἐὰν ἠρωτώμην ἐγώ, θ' ἀπεκρινόμην ὅτι δὲν τὸ πιστεύω, καὶ ἐν τούτοις συνέβη εἰς φίλον μου, τοῦ ὁποίου θὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν, καὶ τότε κρίνατε μόνη σας.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἔρωτος ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀντίθεσιν. Σᾶς λέγουν ὅτι ἡ μία εἶχε βραχὺ καὶ ἡ ἄλλη ὑψηλὸν ἀνάστημα· ὅτι ἡ μία ἦτο δεκαπενταετής, καὶ ἡ ἄλλη τριακοντοετής, καὶ προσπαθοῦν ν' ἀποδείξουν ὅτι δύο γυναῖκες ἀνόμοιαι καὶ τὴν ἡλικίαν, καὶ τὴν μορφήν, καὶ τὸν χαρακτῆρα, δύναται νὰ ἐμπνεύσουν συγχρόνως δύο διάφορα αἰσθήματα· ἀλλ' ἡ δικαιολόγησις αὐτῆ δὲν ἐφαρμόζεται καθόλου εἰς τὴν ἱστορίαν μου· διότι ἐξεναντίας αἱ δύο γυναῖκες περὶ ὧν πρόκειται ὀλίγον διέφερον μεταξύ των. Ἡ μία, εἶναι ἀληθὲς, ἦτον ὑπανδρος, καὶ ἡ ἄλλη χήρα· ἡ μία πλουσία καὶ ἡ ἄλλη πτωχὴ· ἀλλ' εἶχον σχεδὸν τὴν αὐτὴν ἡλικίαν, τὸ αὐτὸ χρῶμα καὶ τὸ αὐτὸ ἀνάστημα. Δὲν ἦσαν οὔτε ἀδελφαὶ οὔτε ἐξαδέλφαι, καὶ ὅμως ἐφαίνοντο τῆς αὐτῆς οἰκογενείας· ὀφθαλμοὶ μεγάλοι καὶ μέλανες, ἀνάστημα μικρὸν καὶ κομψόν.

Ἄλλ' εἶπομεν τόσα διὰ τὰς κυρίας, καὶ τίποτε ἀκόμη διὰ τὸν ἥρωα. Περὶ τὰ 1825 περίπου, ἔζη εἰς Παρισίους ὁ νεανίας Βαλεντίνος· ἦτον ὀλίγον ἀλλόκοτος καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀντικείμενον φιλοσοφικῆς μελέτης. Ἄλλοτε ἦτο κοῦφος, εὐθυμος, ἐφόρει τὸν πῖλόν του στραβὰ καὶ ἐθύμιζε κᾶπως τοὺς εὐγενεῖς ἐκείνους τοῦ 18 αἰῶνος· ἄλλοτε πάλιν ὠμοίαζε πρὸς ἀπλοῦν ἐπαρχιώτην σπουδαστὴν περιπατοῦντα μὲ τὸ βιβλίον ὑπὸ μάλῃς· σήμερον εἶχεν ὄχημα καὶ ἐπέτα τὰ χρήματα ἀπὸ τὸ παράθυρον, καὶ τὴν ἐπαύριον ἐδείπνει εἰς πενιχρὸν ξενοδοχεῖον. Ἐζήτει εἰς ὅλα τὴν τελειότητα· ἤθελεν ἡ ἡδονὴ νὰ ἦναι ἡδονή, καὶ νὰ μὴν ἀγοράζεται διὰ πλήξεως. Ὅτε εἶχε θεωρεῖτον, ἐπεθύμει καὶ καλὸν ὄχημα νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸ θέατρον, καὶ ἀξιόλογον δεῖπνον νὰ τὸν περιμένῃ μετὰ τὴν ἔξοδον· ἀλλὰ συγχρόνως εὐθύμει καὶ εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν οἰνοπωλεῖον, καὶ συνωθειτο διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δημοκρατικώτερον μέρος τοῦ θεάτρου. Ἦτο τότε εἰς ἄλλο στοιχεῖον, καὶ δὲν ἔκαμνε τὸν δύσκολον· ἀλλ' ἐφύλαττε καὶ εἰς τὰς

ιδιοτροπίας του αὐτὰς ἀκόμη εἶδος τι λογικῆς, καὶ οἱ δὺ ἀνθρώποι ἐξ ὧν συνέκειτο δὲν συνεχέοντο ποτέ.

Τὸ παράδοξον τοῦ χαρακτήρος του ἐπήγαζεν ἀπὸ δύο αἰτίας· εἶχε μικρὰν περιουσίαν καὶ ἐπιθυμίας μεγάλας. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Βαλεντίνου ἦτον ὀπωσοῦν εὐπορος, καὶ ἐξῆ ἐντίμως καὶ μετρίως. Δώδεκα χιλιάδες φράγκων, δαπανώμεναι μὲ φρόνησιν καὶ οἰκονομίαν, ἀρκοῦν νὰ μὴν ἀποθάνῃ τις τῆς πείνης· ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν καὶ διὰ χοροῦς, ὅταν ζῆ ἐξ αὐτῶν ὀλόκληρος οἰκογένεια. Ὁ Βαλεντίνος ὅμως, παραδόξως πως, ἐγεννήθη μὲ ὀρέξεις πρίγκιπος. Εἶχε σπουδάσει νομικῶς, καὶ κατέστη δικηγόρος ἄνευ δικῶν, ἐπάγγελμα συνηθέστατον σήμερον. Ὅσα χρήματα τῷ ἔδιδεν ὁ πατήρ του καὶ ὅσα ἐκέρδιζεν ἐνίοτε ὁ ἴδιος, θὰ ἦσαν ἀρκετὰ δι' αὐτὸν, ἐὰν δὲν ἐπροτίμα νὰ δαπανᾷ ὅλα σήμερον καὶ νὰ στερηθῆται ὅλων αὐρίων. Ἐνθυμεῖσθε, κυρία, τὴν ποιητικὴν ἐκείνην πρόληψιν τῶν ἐραστῶν; Ἐκφυλλίζου, τὸ λευκάνθεμον καὶ ἐρωτοῦν, μὲ ἀγαπᾷ; Καὶ τὸ ἄνθος ἀποκρίνεται. *Πο.λὺ*, εἰς τὸ πρῶτον φύλλον μετρίως, εἰς τὸ δεύτερον, καὶ καθόλου, εἰς τὸ τρίτον. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ βίος τοῦ Βαλεντίνου, μὲ μίαν μόνην διαφορὰν ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ τὸ μετρίως.

Διὰ νὰ τὸν ἐνοήσητε καλλίτερον, εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς διηγηθῶ ἐν συμβάν τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Δεκαετῆς περίπου ὁ Βαλεντίνος ἐκοιμᾶτο εἰς μικρὸν δωμάτιον, πλησίον τοῦ θαλάμου τῆς μητρός του. Τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο ἦτον ὀλίγον πληκτικόν, καὶ πλήρες ἐσκονισμένων σκευοθηκῶν, ὑπῆρχε δὲ ἐν μέσῳ ἄλλων καὶ παλαιὰ τις εἰκὼν μὲ χρυσοῦν περίθεμα. Ὅτε, κατὰ τὰς πρωίας τῶν ἡμερῶν τοῦ ἔαρος, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς εἰκόνας, τὸ παιδίον, γονυπετὲς ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπλησίαζε περιχαρῶς πρὸς αὐτήν. Ἐνόμιζον ὅτι κοιμᾶται, περιμένον τὸν διδάσκαλον, ἐνῶ ἔμεινεν ὥρας ὀλοκλήρους στηρίζον τὸ μέτωπον ἐπὶ τῆς γωνίας τῆς εἰκόνας· αἱ ἀκτῖνες ἀντανακλώμεναι ἐπὶ τοῦ χρυσώματος, τὸ περιέβαλλον ὡς διὰ στεφάνου φωτεινοῦ, ὅπου ἐπλανᾶτο τὸ ἔκθαμβον βλέμμα του. Ἐπλαττε τότε μυριάδας ὀνειρῶν· ἔκστασις παράδοξος τὸ κατελάμβανεν. Ὅσον ζωηρότερον ἐγένετο τὸ φῶς, τόσο διστέλλετο ἡ καρδιά του· ὅτε δὲ τέλος οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκουράζοντο ἀπὸ τὴν λάμψιν τοῦ θεάματος, καὶ ἠναγκάζετο νὰ κλείσῃ τὰ βλέφαρα, παρηκολούθει μετὰ περιεργείας τὴν βαθμιαίαν ἐκείνην ἀπόσβεσιν τῶν διαφόρων χρωμάτων, ἧτις συμβαίνει ὅταν παρατηρήσωμεν ἐπὶ πολὺ τὸ φῶς· καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανήρχετο πάλιν εἰς τὴν εἰκόνα καὶ ἤρχιζε πάλιν

ζωηρότερα ἢ ῥέμβη. Ἐκτοτε ἠγάπησεν ἐμμανῶς, ὡς μοι εἶπεν ὁ ἴδιος, τὸν χρυσοῦν καὶ τὸν ἡλιον, δύο πράγματα ἀξιόλογα ἄλλως.

Τὸ ἔμφυτον αὐτὸ πάθος ὠδήγησε τὰ πρῶτὰ του βήματα. Εἰς τὸ σχολεῖον ἐσχετίσθη μὲ παιδία πλουσιωτέρα του, ὄχι ἀπὸ ὑπερηφάνειαν ἀλλ' ἀπὸ φυσικὴν ῥοπὴν. Εἰς τὰς σπουδὰς του διεκρίθη πρωῶς, καὶ τοῦτο οὐχὶ ἀπὸ φιλαυτίαν, ἀλλὰ ποθῶν νὰ διακριθῆ, καὶ ἔκλαιε πολλάκις ἐν μέσῳ τῆς κλάσεως, ὅτε τὸ σάββατον δὲν ἐλάμβανε καὶ αὐτὸς εὐσημα. Ἐμελέτα πλήρως ζέσεως διὰ τὰς ἐξετάσεις του, ὅτε μία φίλη τῆς μητρός του τῷ ἐχάρισεν ἐν δακτύλιον μὲ πολύτιμον λίθον· τότε ἀντὶ νὰ ἀκούῃ τὸ μάθημα παρετήρει τὸν λίθον λάμποντα εἰς τὸν δάκτυλόν του. Ἐντεῦθεν τὸ μικρὸν αὐτὸ συμβάν δεικνύει τὴν πρὸς τὸν χρυσοῦν λατρείαν τοῦ παιδίου. Ὅτε τὸ παιδίον ἠνδρώθη, ἡ ἐπικίνδυνος αὐτῆ κλίσις ἐκαρποφόρησε.

Μόλις καταστάς αὐτεξούσιος, ὑπέπεσεν εἰς ὅλα τὰ σφάλματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποπίπτουσι πλείστοι καλῶν οἰκογενειῶν νέοι. Φύσει εὐθυμος καὶ ἄφροντις, οὐδ' ὑποπτεύετο κἄν ὅτι ἦτο πτωχός· ἀλλ' ἡ κοινωνία τὸν ἔκαμε νὰ τὸ ἐνοήσῃ. Ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν ἐξισούτο μὲ νέους οἱ ὁποῖοι ὑπερεῖχον αὐτῷ κατὰ τὴν περιουσίαν καὶ ἐπομένως εἶχε τὸ δικαίωμα ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν δύναμιν νὰ τοὺς μιμηθῆ. Οἱ συγγενεῖς τοῦ Βαλεντίνου ἔζων εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἐνῶ αὐτὸς ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι ἐσπούδαζε νομικῶς, διήρχετο τὸν καιρὸν του περιδιαβάζων εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων μετὰ τῶν φίλων του· ἀλλ' ἐκεῖνοι ἵππευον πολλάκις καὶ αὐτὸς ἠναγκάζετο νὰ μένῃ μόνος, πεζὸς καὶ ὀλίγον δυσαρεστημένος. Ὁ ῥάπτης του τὸν ἐνέδου ἐπὶ πιστῶσει· ἀλλὰ τί ὠφελεῖ τὸ ἔνδυμα ὅταν τὸ βαλάντιον εἶναι κενόν; καὶ τοιοῦτο ἦτον συνήθως τὸ ἐδικόν του. Μὴ δυνάμενος ἕνεκα τῆς ὑπερβολικῆς του ὑπερηφανείας νὰ ζῆ ὡς παράσιτος προσεπάθει παντὶ σθένει νὰ ὑποκρούσῃ τὰ κρύφια αἰτία τῆς σωφροσύνης του, ἀπεποιεῖτο ἀγερῶχος τὰς διασκεδάσεις εἰς ἃς δὲν ἐπῆρχε τὸ βαλάντιόν του, καὶ ἐφρόντιζε νὰ συναναστρέφεται μὲ πλουσίους μόνον καθ' ἃς ἡμέρας ἦτο καὶ αὐτὸς πλούσιος.

Ἀλλ' ἡ πατρικὴ θέλησις τὸν ἠνάγκασε ν' ἀφίσῃ τὸν δυσχερῆ αὐτὸν τρόπον τοῦ ζῆν, καὶ ὁ Βαλεντίνος ἠναγκάσθη νὰ ἐκλέξῃ ἐπάγγελμα καὶ κατέστη γραμματεὺς ἐνὸς τραπεζίτου. Τὸ ἐπάγγελμα δὲν ἦτο τόσο εὐχάριστον, ἔτι δ' ὀλιγώτερον εὐχάριστοι αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐπήγαιναν εἰς τὸ γκαφεῖν ὡς κατὰδικος· εἶχεν ἀναγκασθῆ ν' ἀπκρ-

νηθῆ ένταυτῷ τοὺς φίλους καὶ τὴν ἐλευθερίαν του· ἡ θυσία αὐτῆ δὲν τὸν ἐπροξένει αἰσχύνῃ ἀλλὰ πληξίν. Ὅταν ἐφθανε, καθὼς λέγει ὁ Ἀνδρέας Σενιέρος, ἡ ἡμέρα τῆς χρυσῆς φλεβός, εἶδος πυρετοῦ τὸν κατελάμβανε· καὶ ἐνῶ ἡ χρέη εἶχε νὰ πληρῶσῃ ἡ χρῆσιμόν τι ν' ἀγοράσῃ, ἡ θεὰ τοῦ χρυσοῦ τὸν ἐτάραττε τόσο, ὥστε τὰ ἔχανε. Ἄμα ἔβλεπε λάμπον εἰς χειράς του τὸ σπάνιον αὐτὸ μέταλλον, ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του πάλλουσαν καὶ ἂν ἦτο καλὸς ὁ καιρὸς ἐσκέπτετο μόνον πρὸς ποῦ νὰ διευθυνθῆ· ἠδύνατό τις νὰ τὸν ἀπαντήσῃ τότε ἐντὸς ἀναπαυτικοῦ ὀχήματος πορευόμενον πρὸς τινὰ τῶν διασῆμων ἐξοχῶν· ἐξηπλωμένος ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἐρρόφα τὸν ἀέρα ἢ ἐκάπνιζε τὸ σιγάρου του, καὶ νοηελῶς ἐρρέμβαζε χωρὶς νὰ μεριμνᾷ περὶ τῆς ἐπιούσης. Καὶ ὅμως ἡ ἐπιούσα ἐπανέφερε τὴν συνήθη πληκτικὴν ἐργασίαν· ἀλλ' ἀδιάφορον ἦτον εὐτυχῆς διότι ἐπραγματοποίησεν ὅτι ἐφαντάζετο. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μισθὸς τοῦ μηνὸς ἐδαπανᾶτο εἰς μίαν ἡμέραν, καὶ ὡς ἔλεγεν ὁ ἴδιος, τὰς μὲν δυστυχεῖς ἡμέρας ἐρρέμβαζε, τὰς δὲ εὐτυχεῖς ἐπραγματοποιεῖ τοὺς ῥεμβασμούς του· εἴτε εἰς Παρισίους, εἴτε εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἦτο πάντοτε σχεδὸν μόνος, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν τὸν ἐκέντα κενοδοξία, καὶ ἐφέρετο ἀφελῶς ὡς εὐγενὴς ἰδιότροπος. Βεβαίως θὰ σκέπτηται ὁ ἀναγνώστης καλὸν γραμματεῖα ἐπέτυχεν ὁ τραπεζίτης οὕτως ἐσκέφθη καὶ ὁ τραπεζίτης καὶ δι' αὐτὸ τὸν ἀπέμπεμψε.

(*Ἀκολουθεῖ.*)

ALFRED DE MUSSET.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

Μετὰ μηνιαίαν ἐν Σικελίᾳ διατριβὴν, τὴν 4ην νοεμβρίου 1857 ἀνεχώρησα ἐκ Μεσσηνῆς, ἐπιβιβασθεὶς ἐπὶ τοῦ γαλλικοῦ ἀτμοκινήτου, τὸ *Κάρμηλον*. Ὁ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Σπαρτιβέντου, ὑστάτου ἀποχωρητισμοῦ τῆς ἰταλικῆς γῆς, μέχρι τῶν ἑλληνικῶν ἀκτῶν διάπλους εἶναι τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ὥρων. Κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας τὸ αὐτὸ ἀπαύστως ἐπαρουσιάζετο θέαμα· ἡ μὲν θάλασσα ὁμοιομόρφως ἐκύλιεν ἠρέμα τὰ κύματά της, ὁ δ' ἐξοπλισμὸς τοῦ πλοίου ἐξέπεμπε τὸ αὐτὸ παράπονον, καὶ ἡ signora Ἰουλία, ὑψίφωνος τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει θεάτρου, ἠδολέσχει τὴν γλα-

φυρὰν ἐκείνην ἀδολεσχίαν, ἥτις θωπεύει τὸ πνεῦμα, χωρὶς νὰ τὸ κουράζῃ.

Τὴν θῆν κατωπτέουμεν τὸ Ταίναρον καὶ τὰ Κύθηρα· καὶ ἡ κλασικὴ γῆ ἐνεφανίζετο εἰς τὰ ὄμματά μας ὑπὸ τὴν μορφὴν ζοφωδῶν βράχων, ὑποστηρίζοντων ἑδαφος γυμνὸν καὶ ἀκαλλιέργητον. Καὶ ἦτον μὲν ἀπλῆ ἡ εἰκὼν αὐτῆ, παρεῖχεν ὅμως θέαμα ὑψηλὸν καὶ συγκινητικώτατον ὑπὸ τὴν λάμπιν τοῦ δύνοντος ἡλίου, ὅστις ἔβαφε μὲ χρυαὴν αἵματος τὰς ἀπορρώγας ἐκεῖνας ἀκτάς. Οὕτω δὲ ἡ Ἑλλάς μοι ἐπαρουσιάζετο, οἷαν τὴν ἐφανταζόμεν, ἔρμος καὶ ἐξηνητλημένη ἕνεκα τοῦ δεκαετοῦς ἠρωϊκοῦ ἀγώνος της· ἀλλ' ἡ signora ἐφαίνετο δυσχεραίνουσα, διότι ἔβλεπε ψευδομένας τὰς ἐλπίδας της· διὸ, ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν Κυθῆρων, ἐστέναζε σκυθρωπάσασα, καθὼς οἶδεν ὅτι τὸ ἐνδιαίτημα τοῦτο τῆς Ἀφροδίτης δὲν ἦτον εἰς ἀρμονίαν μὲ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὠραιοτάτων της, ὁμολογουμένως, ὀφθαλμῶν.

«Ἐνα δένδρο! Ἐνα δένδρο! ἐφώναξεν εἰς ἐπαρχιώτης ἐμπορικὸς ἀπόστολος (commis voyageur). Δέκα χρόνια γυρίζω σ' τὴν Ἀνατολήν, καὶ θ' ἀπέρασα εἴκοσι φοραῖς ἀπ' ἐδῶ, ποτὲ ὅμως δὲν ἔτυχε νὰ τὸ παρατηρήσω· τώρα κ' ἐγὼ θὰ τὸ καρφώσω μέσα σ' τὸ νοῦ μου.»

Καὶ πραγματικῶς δένδρον τι νοσηρὸν καὶ μεμαραμμένον ἐπέφανῃ, ἵν' ἀποδείξῃ ἀναμφιβόλως, ὡς εἶπε τις ποιητῆς, ὅτι καὶ μετὰ πλήρη κατάστροφὴν ἐπιζῆτι πάντοτε.

Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὴν θῆν ἐσπερινὴν ὥραν εἰσπρὸς ἡμέραν εἰς τὸν λιμένα Πειραιῶς. Ἐνομίσαμεν μέγα ἀμάρτημα τὸ νὰ μὴ ἀναθῶμεν ἀμέσως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀφοῦ ἡμεθα τόσο πλησίον. Τὴν γνώμην ταύτην συνεμερίσθη μετὰ μεγαλητέρας προθυμίας Ἄγγλος τις, πρὸς ὃν, ἀναχωροῦντα, εἰς τῶν φίλων του ἔδωκε τὴν ἐξῆς συμβουλὴν. «Δυσπίσται πρὸς τὰ τοῦ Πειραιῶς ξενοδοχεῖα.» Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τῆς πληθῆς τῶν λέμβων, αἵτινες εἶχον περικυκλώσει τὸ ἀτμόπλοιον, προετιμήσαμεν νεαρὸν λεμβοῦχον, οὐτινος ἡ ἐξυπνος φυσιογνωμία καὶ ἡ γαλλοῖταλικὴ φλυαρία μᾶς ἔδωκαν τὰς χρηστοτέρας ἐλπίδας περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς μας ἐκ τοῦ θορύβου ἐκεῖνου. Ἐν ἀκαρεῖ ἡμᾶς τε καὶ τὰς ἀποσκευὰς μας ἀπεβίθασεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐτοποθέτησεν ἐντὸς εὐρείας σαθρᾶς ἀμάξης, συρομένης ὑπὸ δύο ἵππων μικροσκοπικῶν. Μ' ὄλην τὴν δυσαναλογίαν της πρὸς τὰ ἐξευγμένα ζῶα, ἡ βαρεῖα αὐτῆ μηχανὴ ἐκύλιετο ταχέως ἐπὶ τῆς χαλικοστρώτου ὁδοῦ, ἐγείρουσα πυκνὰ κουνιοῦτοῦ νέφη. Οὕτω πη-